

УДК 338.483

РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ ГЕОГРАФІЇ ГІРСЬКОЛИЖНОГО ТУРИЗМУ

Л. В. Чорна

chornalyubov60@ukr.net

кафедра туризмознавства і краєзнавства ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», м. Івано-Франківськ

У складних умовах швидкого поширення пандемії коронавірусу та її негативного впливу як на обсяги туристичних потоків, значне зниження доходів, так і на скорочення робочих місць відбувається активний пошук шляхів відновлення туристичної діяльності. На міжнародному рівні та у вітчизняних наукових і професійних колах обговорюються механізми впливу на процеси, що мають місце в туризмі.

Експерти ЮНВТО, досліджуючи можливі шляхи виходу з кризи, наголошують на відновленні спершу запиту на туристичні послуги на внутрішньому ринку, який буде активізуватися швидшими темпами у порівнянні з міжнародним [1, с. 2].

У зв'язку з цим важливо проаналізувати питання пропозиції туристичних послуг на зимовий період на регіональному рівні та розкрити інфраструктурні можливості для організації гірськолижного туризму на передодні відкриття сезону з урахуванням викликів сьогодення.

Вважаємо за необхідне звернутися до досліджень зарубіжних аналітиків з питань кількості лижників і сноубордистів та країн з найбільшою їх чисельністю [2]. Загалом 67 країн світу пропонують туристичні продукти в такому сегменті ринку як гірськолижний туризм. У 2020 р. з-поміж усіх європейських країн Німеччина стала лідером за кількістю лижників: 14 607 000 громадян країни стали споживачами послуг даного виду туризму. У списку лідерів також Франція – 8 574 000 лижників та Італія з 7 266 000 осіб. Україна у цьому рейтингу значним чином відстає від лідерів, проте 1 114 000 туристів стали споживачами послуг гірськолижних курортів вже за зимовий період 2020 року.

У контексті вищезазначеного важливо проаналізувати інфраструктуру гірськолижного туризму в Івано-Франківській області. На думку вчених, гірськолижний туристичний продукт регіону слід розглядати як найбільш розвинений і конкурентоспроможний у порівнянні з іншими продуктами [3, с. 222]. Конкурентні переваги продуктів гірськолижного туризму регіону обумовлені, з одної сторони, функціонуванням високотехнологічного гірськолижного комплексу «Буковель» і, з іншої сторони, широкою пропозицією послуг у даному сегменті ринку невеликими населеними пунктами.

Гірські райони Івано-Франківської області є однією із пріоритетних територій для розвитку гірськолижного туризму. Наявність високих гірських

вершин, а також стійкий сніговий покрив з початку грудня до березня відкриває можливості для побудови та організації трас та витягів, придатних для катання на лижах і сноубордах.

Найбільшою популярністю користуються такі гірськолижні зони області як с. Паляниця, с. Яблуниця, с. Ворохта Яремчанської міської ради, м. Косів, с. Шешори та с. Тюдів Косівського району, смт. Верховина, с. Вишків Долинського району.

Починаючи з 2000 року динамічно розвивається ГК «Буковель», щороку розбудовуючи інфраструктуру в першу чергу для гірськолижного спорту за рахунок збільшення кількості витягів, відкриття нових трас і функціонування лижної школи, а також і для споріднених видів туризму, зокрема вело туризму, дитячого туризму і рекреації. Аналіз статистичних даних показує, що динаміка обслуговування туристичних потоків характеризується висхідною лінією, яка символізує щорічний приріст числа туристів до туристичного комплексу.

Сьогодні курорт являє собою містечко, в якому розгорнуто цілий спектр закладів відпочинку, оздоровлення та для занять спортом [4]:

- 63 гірськолижних траси усіх рівнів складності: зелені, сині, червоні, чорні, на яких одночасно може кататись до 15000 осіб, три траси освітлено і підготовлено до катання у вечірній час. Безперебійність надання послуг на курорті гарантує оснащення всіх трас сніговими гарматами;

- 16 витягів (чотирикрісельних, двокрісельних, трикрісельних, бугель, мультиліфти) з пропускнуою здатністю 34700 осіб/год;

- лижна школа (в тому числі спеціалізована дитяча);

- пункти прокату спорядження;

- сноупарк, велопарк;

- житлова зона: котеджі та готелі, включаючи Radisson Blue Bukovel, складову міжнародної готельної мережі;

- заклади харчування наявні як при закладах розміщення, так і біля підніжжя та на вершині витягів;

- безкоштовні та платні криті та відкриті паркінги;

- велике озеро та мале озеро ГК «Буковель» з екологічною системою підігріву.

У 2012 році гірськолижний курорт «Буковель» було визнано найбільш швидкозростаючим гірським курортом світу. Курорт розвивається не тільки як осередок гірськолижного туризму, а й як лікувальний і бальнеологічний центр і центр дитячого оздоровлення, осередок масштабних спортивних заходів.

Гірськолижний комплекс «Ворохта» приваблює туристів, перш за все, своєю близькістю до найвищої вершини України – гори Говерли. Курорт розміщений на території Карпатського національного природного парку, на висоті 850 метрів над рівнем моря, вздовж річки Прут. На території обладнано три спуски. Для витягів використовуються: бугельний швидкісний підйомник протяжністю 500 метрів, з середнім рівнем важкості гірськолижної траси, освітленої для нічного катання, обладнаної сніговими гарматами та ретраками для забезпечення достатнього рівня снігового покриву; витяг мультиліфт

протяжністю 100 метрів на трасі для початківців; канатно-крісельна дорога, протяжністю 200 метрів.

Особливістю курорту «Ворохта» є наявність комплексу трамплінів, де проводиться підготовка українських спортсменів. Штучне покриття дозволяє тренуватися спортсменам протягом усього року. Безумовною складовою процесу надання послуг є організовані пункти прокату лижного спорядження. Заклади розміщення більше представлені приватними садибами, серед готельних комплексів найбільшим є «Авангард», розрахований на 130 місць. Серед додаткових послуг у Ворохті пропонується: катання на санчатах, на кінних снях, снігоходах та квадроциклах.

Гірськолижний курорт «Яблуниця» облаштований на трьох вершинах – г. Микулинка, г. Коза та г. Діл. Структура спусків та підйомників тут представлена 6 трасами середнього рівня складності, 3 легкими трасами (синіми), 5 бугельними підйомниками. Даний курорт більше зорієнтований на початківців або ж туристів без достатнього досвіду. Проте багато туристів обирають «Яблуницю» з метою проживання, а катанню на лижах надають перевагу на курорті «Буковель», який розташований на відстані 13 км. Курорт відзначається бюджетними та доступними цінами на заклади розміщення, у структурі яких переважають приватні садиби. На території курорту розташовані альтанки, мангали, гойдалки, паркінг. Є також численні заклади харчування та прокат гірськолижного спорядження.

Окрім вищезазначених центрів гірськолижного туризму є ще такі осередки в Косівському районі області. За 2 км від центру м. Косів розташований гірськолижний курорт, обладнаний однією трасою протяжністю 1200 метрів, перепад висот становить 250 метрів. Неподалік є ще кілька трас: траса спеціального слалому 500 м та слалому-гіганту 1000 м, оснащені 2 бугельними підйомниками. У м. Косові існують пункти прокату лижного та сноубордистського устаткування.

На території національного природного парку «Гуцульщина» розташовано два невеликих гірськолижних курорти: «Шешори» та «Тюдів». На схилах курорту «Шешори» обладнано три лижні траси (1500, 800 та 700 м) та саночна траса (500 м). Витяг лижників здійснюється за допомогою бугельного підйомника довжиною 850 м. Тут працює кілька пунктів прокату спорядження. Можна скористатися додатковими розвагами: катанням на снях чи санчатах, снігоходах.

На курорті «Тюдів» гірськолижні траси розміщені на схилах гори Сокільська. Серед основних лижних трас: траса для початківців довжиною 400 м; траса середньої складності довжиною 600 м; червона траса довжиною 800 м. Всі спуски забезпечені освітленням. Наразі функціонує лише бугельний підйомник (800 м) та готується до запуску крісельний витяг (1500 м). Схили комплексу, завдяки постійній роботі снігових гармат і ратрака, завжди забезпечені сніговим покривом. Тут є декілька закладів харчування, які пропонують страви української, європейської кухні, а також національні гуцульські страви. Найближчим закладом розміщення до курорту є туристично-

оздоровчий комплекс «Сокільське». Разом з тим, місцеві жителі пропонують послуги розміщення в приватних садибах чи в окремих кімнатах.

Курорт «Верховина» також належить до невеликих гірськолижних центрів. Він розташований на схилі гори Пушкар на висоті 620 метрів над рівнем моря. Тут є лише одна невелика траса, протяжність якої становить 380 метрів і яка не оснащена сніговими гарматами. Вона розрахована переважно на початківців. Тут працює бугельний підйомник. Також до курорту відносять і три траси на горі Запідки, що знаходиться в с. Ільці на відстані 8 км від с. Верховини. Підйом тут забезпечують два бугельні підйомники довжиною 850 м кожен. Ширина трас становить 30-40 м, середня крутизна схилу – 26 градусів.

У с. Верховині немає великих баз відпочинку, проте туристам пропонується широкий спектр послуг приватних садиб. Тут працює кілька пунктів прокату спорядження. Серед додаткових послуг: кінні прогулянки на саях або верхи, відпочинок у саунах, тощо.

Третім районом області, де є складові інфраструктури гірськолижного туризму є Долинський район. Тут знаходиться курорт «Вишків», висота якого 930 метрів над рівнем моря. Лижний спуск облаштований на схилах г. Черемшина. На території комплексу відкрито три гірські траси: дві для лижників середнього класу і одна складна – для професіоналів та любителів екстремального спорту. Траси знаходяться на висоті 1000 і 350 метрів. Тут працюють два спеціальних бугельних витяги. У межах курорту знаходиться ряд невеличких готелів та приватних будинків, закладів харчування, функціонує пункт прокату спорядження.

Вищезазначене дає можливість зробити висновки про те, що інфраструктура гірськолижного туризму в області не однорідна, вона представлена як елементами високого рівня конкурентоздатності, так і тими, які забезпечують базовий спектр послуг. Разом з тим, мережа курортів гірськолижного туризму розвинена і забезпечує можливості для реалізації запитів внутрішніх туристів.

Список використаних джерел: 1. *International tourism faces deepest crisis in history. World Tourism Barometer. 2020. Volume 18. Issue 2. P. 1-22. URL: https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2020-05/UNWTO_Barom20_02_May.pdf (дата звернення 30. 10. 2020).;* 2. *Number of people who ski in Europe as of 2020, by country URL: <https://www.statista.com/statistics/801008/europe-number-of-people-skiing-by-country> (дата звернення 30. 10. 2020).;* 3. Мандюк Н. Територіальна та функціональна структура гірськолижного туризму Карпатського регіону України. *Вісник львівського університету. Серія географічна. 2013. Випуск 43. Ч. 1. С. 221–226.*; 4. ГК «Буковель» URL: <https://bukovel.com/> (дата звернення 30. 10. 2020).